

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacției.

Concure, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Nași.

Prescripțiunile noastre bisericesti cer ca la botez nașul și nașa să fie ortodoxi, căci ei trebuie să facă mărturisirea în numele botezatului și au răspunderea pentru creșterea lui în spiritul ortodoxiei, așa să constituie rudenia spirituală între naș și fin ca legătură canonică.

Practica aceasta este observată cu rigoare în toate bisericile ortodoxe, iar unde interese obștești impun abatere aceasta să face prin dispensă arhierescă; va să zică să legalizează nașitul eterodoxului între formele cari mențin principiul botezului în mărturisirea ortodoxă rostită de un ortodox.

Așa s'a întâmplat aceasta la botezul celui mai tiner vâstar a dinastiei Hohenzollerilor românești, a prințului Mircea.

Legăturile diplomatice reclamate de interesul țării au adus cu sine de a fost chemat de nașul prințului Mircea împăratul Germaniei, Wilhelm al II-lea, care la botez s'a reprezentat prin fiul său Eitel, pe lângă acesta regele Carol și mai mulți principii de lege străină. Botezului i-a premers însă deslegarea canonică și forma ortodoxiei, s'a dat prin ținerea în brațe a botezatului de către un preot. Iată cum a decurs actul botezului:

La ora 5 precis toți invitații se aflau în sala Tronului, unde își fac apariția MM. LL. urmate de AA. LL. Principii regali și de suitele Lor. A. S. I. Principele Eitel Friederic pășește între Suverani, vine în urmă S. S. Părintele Popescu Mălăești, ținând în brațe pe A. S. Principele Mircea. Imediat după intrarea Suveranilor, I. P. S. S. Mitropolitul Primat, învesmântat cu scumpele odăjdii, începe slujba religioasă, asistat de clerul de față. Răspunsurile sunt date de corul Sf. Mitropolii, care ocupă loc în balconul din sala Tronului. Slujba durează până la ora 6 și jumătate, când micul principe este condus în sala de alături, unde se face unctiunea cu sfințele daruri, după care e readus în sala tronului și botezat de I. P. S. S. Mitropolitul Primat.

După ce slujba religioasă s'a terminat, A. S. I. Principele Eitel s'a îmbrățișat cu M. S. Regele și Regina și cu Principele Ferdinand. D-l

Titu Maiorescu, în numele guvernului, d-nii G. Gr. Cantacuzino și Cantacuzino Pașcanu în numele corpurilor legiuitoare au felicitat pe MM. LL. și pe Principele Ferdinand.

S'a semnat apoi următorul protocol de botez, de către Suverani, Principele Eitel Friederic, de I. P. S. Mitropolit Primat și de d-l C. Dîssescu ministrul cultelor:

Subsemnatul arhiepiscop și Mitropolit al Ungro-Vlahiei, Primat al României, Președinte al sf. Sinod, al sfintei Biserici autocefale ortodoxe Române; adevăresc prin acest certificat că am săvârșit în Palatul regal din București, botezul principelui Mircea, fiu al Alteței Sale Regale Principelui Ferdinand, moștenitor al României și al Alteței Sale Regale Principesa Maria a României, născută Principesă a Mării Britanii și Irlandei, ducesă de Saxa, după ce s'au îndeplinit formalitățile cerute de legile civile, precum rezultă din actul de naștere din 24 decembrie 1912, și că a primit din botez numele de Mircea, fiind nași M. S. Impăratul Germaniei și Rege al Prusiei reprezentat prin A. S. I. Principele Eitel-Friederic.

Drept care am dat acest certificat sub înșasi a mea semnătură și l-am întărit cu sigilul sfintei Mitropolii a Ungro-Vlahiei, astăzi 20 ianuarie, una mie nouă sute treisprezece.

Arhiepiscop și Mitropolit al Ungro-Vlahiei, Pr. al României și Președinte al Sf. Sinod al Bisericii autocefale ortodoxe Române.

S. S. Conon Aramescu
Mitropolit Primat.

Va să zică rigoarea legii se aplică și față de regi, și mai ales față de cei de sus de unde trebuie să se dea pildă de respectul legii bisericesti.

La noi este desconsiderată aceasta disciplină. Se întâmplă anume de părinții în lipsă de cunoștința prescripțiunilor bisericesti își iau de nași eterodoxi, iar preotul primește fără scrupul pe ori și cine de naș, ba chiar și preotul își ia de naș pe cutare eterodox, chiar și protestant. Așa devine botezatul fiul sufletesc al eterodoxului și se stabilesc în chipul acesta relații sufletești neadmise de biserică.

S'a întâmplat apoi de cutare preot a refuzat pe nașul eterodox și pentru aceasta a fost atacat prin ziare ca intolerant.

Intoleranța este de a nu respecta așezămintele religioase ale altuia, păzirea așezămintelor proprii înse nu este intoleranță ci legalitate care obligă pe preot la respectare.

Sulevăm aceasta chestiune de importanță în consecvențele ei, ca să fie regulată în practica bisericească pe baza canoanelor în uniformitate pentru întreaga metropolia noastră.

Noi reducem laxitatea acestei disciplini la omisiunea preoției de a fi luminat credincioșii asupra cerințelor canonice la botez și de a executa la timpul său cu rigoare prescripțiunile bisericești, anume a nu admite nași eterodoxi, decât în cazuri excepționale sub formele stabilite prin act arhieresc. Să înceapă dar preoția a lumina credincioșii ca să le prevină complicațiile cu nașii eterodoxi, suntem siguri că aceasta nu va face nici o supărare nici într'o parte, ci mai ales va contribui la întărirea sentimentului ortodox a părinților și la respectul streinilor față de așezămintele noastre canonice. Dar chiar de ar și atinge aceasta corzi neplăcute în afară, așezămintele ortodoxiei noastre stau peste gestul plăcerii ori dis plăcerii cuiva, ele sunt în ordine divină obligatoare pentru noi și aici înceată tot rezonul.

Igienă.

Puterea vindecătoare a poamelor.

Un medic de frunte scrie într'un ziar mare parisian despre puterea vindecătoare de boale, ori împedecătoare de boale, a poamelor, următoarele:

Toate poamele acrișoare și dulci cuprind: apă acide, zahăr săruri minerale, pectină, iar materii albuminoase în cătime neînsemnată. Apa din ele este de cea mai mare însemnatate, fiindcă mașina noastră, trupul nu poate lucra fără apă. Iar apa din fructe e cu mult mai folositoare decât cea goală, fiindcă are în ea zahăr — levuloză și dextroză, — zaharuri cari nu sunt numai o imitație neîndestulătoare și slabă acelor din natură, ci zaharuri vii, cari ard în sânge, ca în cuptor lemnul uscat... Acidele (acrimile) din fructe sunt îmblânzite, căci se împerechează cu potasa. Așa, că nu cuprind acid malic, tartric și pectic slobode, ci combinate cu potasă, deci malat, tartrat, pectat etc. de potasiu.

Aceste săruri ard și ele în organism, dând carbonat de potasiu. Acest carbonat topește uratele și mătură organismul, alungând prin rinichi aceste otrăvuri cari ne dau atâtea boli în legătură cu podagra, cu înțepenirea și împetrirea arterelor etc. Fructele, prin acrimia lor fac curățirea internă a corpului omenească.

Cu cât vom mânca fructele mai pline de viață, mai proaspete, cu atâtă mai mare folos vom avea pe urma lor. Iată de ce fructele de mâncat la țară, în pomete, sunt totdeauna mai gustoase, decât cele aduse

în oraș și păstrate timp mai mult sau mai puțin îndelungat.

Acum se știe, că până și puterea lecuitoare a apelor minerale nu stă atâta în compoziția lor chimică, decât în prospățimea lor, în niște combinații delicate — multă vreme necunoscuie, pe cari abia cele din urmă descoperiri de radio-activitate, despre ioni electrici, etc. începe a ni-le explica, — cari se pierd în mare parte în apele puse în sticle și trimise peste mări și țări.

Acum știm, ce înrăurire au agenți imponderabili ca: razele soarelui, razele radiului, razele Röntgen, curenți electrici, soluțiile cu ioni electrizați etc.

Iată și amănuntele privitoare la unele fructe: Merele cuprind eteruri cari le dau parfumul. Aceste eteruri liniștesc ficatul și nervii; cuprind tartrate, cari fac să lucreze stomacul și mațele. Carnea merelor are pectina, care încheghându-se ne dă pelteaua atât de plăcută și de folositoare îndeosebi copiilor. În ea se află multă apă, săruri de potasiu, îndeosebi malat.

Pentru oameni în vârstă mai de dorit este să mănânce merele fierte sau coapte în cuptor, dar cu peliță cu tot, ba chiar și cu sămburi.

Vinul de mere este minunat împotriva podagrei și a petrilor, ce se fac în bișică și în rinichi. Doctorii ne încredințază, că în Normandia, — unde beutura națională este vinul de mere, — se află de zeceori mai puțini bolnavi de peatră decit la Bourgogne, unde oamenii beau numai vin.

Fragile și căpșunile formează foarte bun leac împotriva reumatismului învechit, căci pelângă altele cuprind un saliciat.

Nu e în cătime mare, dar e subt o formă așa de minunată, încât lucrează înzecit mai tare decât același saliciat, fabricat la farmacie, dar totodată fără primejdie. O bucată de vreme s'a crezut că-i basm vorba, că fragile au saliciat; ba doctorii au dat chiar în judecată pe un negustor din pricina saliciatului din siropul de fragi ce vindea.

Îl învinuiau, că la pus el. Omul se apăra, că nici na visat, și ca să-și dovedească nevinovăția, a cerut să i-se dea fragi din piața și să facă siropul subt paza unui doctor.

Siropul de fragi ușurează pe podagroși, dar pe cei cu pielea prea fragedă îi supără, pricinuindu-le bubușoare, cari îi ustură.

Puterea binefăcătoare a fragilor și căpșunelor se cunoaște din vremuri foarte vechi, căci cei mai vechi oameni s'au nutrit cu aceste fructe atât de gustoase.

Migdalele sânt și ele nu se poate mai folositoare. Fiziologul rus Pavlof, și elevii săi, Șagin și Lobasof, au stabilit, că grăsimile luate înainte și după mâncare întârzie și împuținează sucul gastric. Laptele dat celor cu suc prea acru în stomac, îi liniștește, pentrucă unul din el potolește lucrarea prea puternică a glandurilor din părții stomacului, lucrează ca un cataplasma liniștitor.

Migdalele trebuie lăsate să se moaie bine în apă și curățate de pojghița de pe ele și ținute în lapte cu puțină vanilie. Mâncând câte 40—60 de grame la masă, cei cari sufăr de acrimie li se liniștesc.

Bune sunt nu numai aceste fructe, dar toate, dacă le întrebuițăm potrivit cu însușirile lor, ascultând de sfatul doctorului, care ne cunoaște boala sau slăbiciunea.

Strugurii lucrează asupra ficatului, a rinichilor și a mațelor. Toți cei otrăviți cu urate și cei cu arterele împetrite, cari mănâncă prea mult se fac bine

mâncând struguri. La congresul de fizioterapie, adică medicină prin dietă, raze, electricitate, etc., profesorii Linossier, Toillens și d-rul Carles, au arătat pe larg cum lucrează struguri. Apa, sărurile lor de potasiu, lucrează asupra rinichilor; zahărul lor înlăturește asupra ficatului; substanțe pectice și tartratele lucrează asupra mătelor, făcându-le slobode. Cura de struguri folosește atât celor slabi, cât și celor prea grași și săngioși.

Celor dintăiu li-se dă cătime de 800—1000 de grame pe zi, mâncați în mai multe rânduri. Totodată li-se dă hrană bogată de carne și grăsimi.

Celor grași li-se dă puțină carne, puține grăsimi, ba chiar îi opresc medicii cu totul dela acest fel de hrană. Li-să dă voie să mănânce numai legume. Struguri pot mânca la 1 kgr. 2 pe zi. Deocamdată cura aceasta obosește, apoi se deprind cu ea. Dacă merge, micșorează cătimea.

Struguri cuprind mai toate materiile din cari se alcătuiesc purgativele din fatmacie, dar în așa formă, încât cătimi mult mai mici, totuși lucrează.

La cei slabi, dar bine nutriți, vom da numai carnea boabelor, fără pojghiță.

După ce se isprăvesc strugurii ne putem folosi de mere, apoi pere (măncate dimineața), de portocale, de cireșe, de prune și ajungem iar la struguri, încât nu este lună pe an în care să fim lipsiți de fructe.

Lămâiele sunt foarte la modă acuma. Sunt folosite împotriva scorbutului (studivita) și lucrează bine asupra rinichilor. Se întrebuințează la bolile de stomac — dar după nărvul știut al oamenilor s'au făcut greșeli, căci unii au ajuns să mănânce câte 25 pe zi! Șase până la opt e doza, peste care nu e bine să se treacă. Sucul de lămâie trebuie apoi puțin îndulcit și subțiat cu apă. Să se ia la patru ceasuri după masă. Cafeaua neagră, cu zamă de lămâie, luată dimineața, are minunat efect întăritor. Ceaiul asemenea. De aceea ceaiul să nu se ia niciodată fără lămâie.

După „Progresul“.

Gustul gătelei la diferite popoare.

Gustul gătelei este manifestația cea mai simplă și cea mai veche a simțului estetic. Dorința de a părea frumos, adică de a produce o impresie plăcută asupra altora și chiar asupra sa, se manifestă la sălbatecul din Oceania, ca și la omul civilizat din Europa; numai mijloacele de găteală și obiectele cu cari se împodobesc sunt diferite.

Probabil că în timpul când omul pribegea din loc în loc, căutând mâncare și loc de odihnă, nu cugeta la găteală; dar îndată ce a început să trăiască în triburi, în asociații, atunci s'a manifestat mai precis dorința de a plăcea, și a căuta mijloacele de a se face frumos.

În insulele din Oceania locuitorii își văpșesc corpul cu grăsimi colorate roșu printr'un oxid de fer.

Tinerii Australieni, înainte de a se duce la danț își trag pe corp linii roșii și albe. În general însă tatuarea sau tatovarea este cea mai răspândită împodobire nu numai în Oceania, dar chiar și la sălbatecii din America. Tatuarea este un semn de distincție la unii, de aceea se face și pe față. Niște misionari, cumpărând un teren în Noua-Zelanda, au pus în josul actului, în loc de semnătură, desemnul tatuării vânzătorului.

Tatuarea se face tăind ori înțâpând cu un corp tare pielea și frecând cu o materie colorată. La multe triburi, numai femeile se tatuiază; la altele numai bărbații. În Africa tatuarea indică la unele popoare tribul din care fac parte, este ca un blason.

Locuitorii cei mai inferiori din America de Sud, Fenigienii și Patagonii își fac pe corp desemnuri cu culori albe, negre, roșii și pentru a arăta că un om este sărac zice „că n'are nici cu ce să-și văpșescă jumătate corpul. De asemenea se găsesc și Africanii zugrăvindu-și corpul cu grăsimi colorată prin o pulbere minerală.

În toate părțile colorarea roșie este cea mai înțrebuințată. Pe ici pe colo sunt însă și excepțiuni, în particular la popoarele mai înaintate. Astfel în Africa centrală, doi călători englezi au văzut un Sultan, care avea o barbă frumos văpsită în albastru-azuriu.

În alte părți femeile își văpșesc părul indigo; iar mâinile, picioarele și chiar dinții, în roșu. Culoarea albă inspiră compasiune sau dispreț; astfel serviciul regelui din Cochinchina vorbea cu dispreț de femeia unui ambasador European, zicând că „are dinți albi ca un câine și obraji rumeni“. La Mongdoizi eră o onoare să aibă dinți negri.

Tot din dorința de a părea frumoși, se mutilau. Astfel Australienii își scoteau unul sau doi dinți incisivi din falca superioară; alții își găureau urechile și buza inferioară, în scop de a părea frumoși. Pe țărmurile Nilului tineretul high-life purta în buza inferioară o bucată de sticlă azurie. Alte popoare merg cu mutilările mai departe; astfel, sălbatecii din Brazilia fac în buza inferioară o gaură, în care poartă o piatră sau o bucată de lemn. La alte popoare pe valea Nilului locuitorii poartă ca ornamente bucăți de sticlă în amândouă buzele, iar la altele femeile își lungesc buzele că dau gurei aparența unui bot.

Un obicei de asemenea foarte răspândit eră turtirea capului. Triburile Sinuks, Șactas, etc. din America de nord strângeau puțin câte puțin între 2 scânduri, în timp de o lună, capul copilului mic, până l turteau. Acest obicei a fost semnalat de călători și la alte popoare în Oceania (Taiti) și Africa; a existat chiar în Europa. Pentru multe din popoarele sălbatece, mutilațiunile tind a face pe om asemănător unor animale, pe cari ei le socotesc ca străbunii lor, sau ca tip de frumsețe. Astfel Livingstone spune că negrii de pe țărmurile Zambeului numiau pe elefant „marele șef“. Unele triburi din Africa socotesc că străbunul lor a fost un crocodil; iar Kirghizii din Asia, cari socotesc calul drept opera cea mai perfectă a creațiunii, se cred foarte frumoși, fiindcă oasele prea pronunțate dau capului o asemănare cu a calului. Atrofierea picioarelor la femeile chineze în scopul de a fi frumoase; circumciziunea foarte răspândită în Oceania (Malaezia, Noua-Caledonie, etc.) și alte deformațiuni și mutilațiuni tind a dispărea cu cât omul înaintează în civilizație. Bijuteriile, vestmintele și coafările, mai mult ori mai puțin artistice, le iau locul; nu însă dintr'o dată. Sălbatecii se împodobesc și ei cu bijuterii, numai materialul și forma e diferită. Astfel, cei mai înapoiți se împodobesc cu coloane de coji de scoici, de dinți de animale și pietre; unii încărcându-și umerii, mâinile și picioarele, alții găurindu-și urechile, buza inferioară, sau obrazul, cum făceau Eschimoșii, care-și puneu în obraz un buton de piatră.

Cei ce cunosc lucrul metalelor, aceia poartă ornamente de aur, argint, aramă și chiar de fer. În Africa, locuitorii Nilului de sus își încărcau corpul cu

bijuterii grosolane de fer, cari cântăreau până la 5 kilograme.

Pe lângă bijuterii se mai împodobesc cu pene strălucitoare, cu flori, cu foi, ca și cochetele europene; dar în mod mai puțin costisitor, fiindcă nu și le procură de la magazinele de mode.

Pieptănătura preocupă pe sălbateci ca și pe cucoanele noastre, mai ales popoarele cu păr creț, lănos, cum sunt africanii, s'au exercitat mult în arta de a se pieptăna, și sunt unele popoare la care pieptănătura este ca o construcție arhitecturală de artă.

„Candela“.

Nr. 7789/1912.

Socoata fundațiunii „Zsiga“ din Oradea mare despre venitele și speșele dela 1 august 1909 până la 31 iulie 1910 adecă pe anul școlar 1909/10 și inventarul fundațiunii de pe acel an compuse de administratorul Nicolae Zigrea, deși au fost primite la 12/25 iulie 1911 de senatul fundațiunii — aflându-se peste tot compuse superficial și neadjustate în ordine s-au remis de două ori pentru întregire și ajustare și cu toate că nici de prezent nu sunt întregite după recepință — Consistorul astfel necesitat fiind a accepta socioata în forma prezentată după cenzurarea aceleia enunță următorul

Concluz:

Din socioata prezentată se arată următorul rezultat de administrare:

Venitele:

Starea la 1 august 1909:

a) în nummărar:		
b) în pretenziuni de taxe restante	1913'60	1913'60

Venitele anului 1909/10

a) din chirii	13744'89
b) din taxe de întreținere	1900
c) interese după taxele restante încassate 24'30	156'9'19
La oaltă	17582'79

Din aceste sume s-au încassat conform ziuarului	15895'19
Au mai rămas pretenziuni neîncassate	1 87'60

Speșele:

Din suma încassată de	15895'19
s-a erogat și spesat conform ziuarului	14805'15
A rămas la cassar în nummărar	1090'04
Cătră aceasta adaugând	
a) remanența în pretenziuni de	1687'60
b) valoarea caselor de	187000'—
c) valoarea mobiliarului și recvizitelor de	2000'—
Se arată starea activă de față de care conform inventarului sustă pasiva de	191777'64
Rezultă la finea anului stare activă de	169114'76

În urma acestora consistorul pe lângă rezerva cautelei uzuatē dă senatului fundațional absolutor referitor la socioata aceasta și totodată în sensul litere-

lor fundaționale dispune să se publice în organul oficial al diecezei rezultatul acestei socioți.

Despre ce se avizează senatul fundațiunii.

Arad, din ședința con a senatului episcopesc ținută la 17/30 ianuarie 1913.

Ioan I. Papp,
Episcop

Testimoniu de cvalificație pierdut.

Aduc la cunoștință publică, că am pierdut în mod necunoscut testimoniul meu de cvalificație învățăto-rească, liberat din partea comisiei examinătoare a Veneratului Consistor gr.-or. rom. din Arad de datul 16/29 septembrie 1892. Nr. 4048 comis. exam. 479. Arad, la 28 ian. (10 febr.) 1913.

Elena Pipoș,
învățătoare.

CRONICA.

Trierarchi în Arad. La Trierarchi s'a implinit zece ani dela alegerea P. S. Sale Dlui Episcop Ioan Papp. Ziua memorabilă s'a sărbătorit cu deosebită solemnitate. Sfta liturgie a fost oficiată de P. S. S. asistat de protosincelul R. Ciorogariu, protopopii Vasilie Beleş, Gheorghe Popoviciu, Florian Roxin, preoții Vasilie Bodea, Vasilie Olariu, Traian Vătan, Dr. Teodor Botiș, diaconii Cornel Lazar, Dr. Lazar Iacob și Nicolae Ilieș. În decursul serviciului divin a fost hirotesit întru protopresbiter al Butenilor părintele Florian Roxin iar alesul Muraniului Nicolau Ilieș întru preot, profesorul Dr. Lazar Iacob a fost distins cu brău roșu în onoarea zilei. După terminarea serviciului divin a urmat recepțiunile la reședința episcopoească, unde corpul funcționarilor diecezani au fost condus de asesorul consistorial Gheorghe Popovici, corpul profesoral al seminarului de directorul Roman Ciorogariu, clerul și poporul credincios de protopopul Vasilie Beleş și tinerimea seminarială de clericul Sebeșan. Toți oratorii au accentuat bucuria praznicului la ce P. S. a dat răspunsuri călduroase părintești. După recepțiuni a urmat în reședința episcopoească masa bogată la care au fost învitat fruntașii din Arad. Urăm P. S. Sale viață îndelungată și guvernare norocoasă ca să fie pomenit numele lui în șiul marilor ierarhi români.

Cursurile Asociațiunii. În sala festivă a Muzeului Asociațiunii, cu începere dela 9 februarie st. n., duminica, dela orele 5—7 p. m., se vor ține următoarele cursuri: În 9 februarie n.: 1. Andreiu Bârseanu: Cuvânt de deschidere 2. Dr. Silviu Dragomir: Revoluția religioasă a călugărului Sofronie, 1761. În 16 februarie n.: 1. Dr. Silviu Dragomir: Revoluția iobagilor români: Horia, 1784. 2. Dr. Emil Precup: Literatura poporană. În 23 februarie n.: 1. Dr. Aurel Crăciunescu: Trecerea dela păgânism la creștinism. 2. Dr. Silviu Dragomir: Revoluția luptătorilor pentru naționalitate: Avram Iancu.

În 2 martie n.: 1. Victor Stanciu: Zilele creațiunii. 2. Ioan Oțoiu: Latifundiile și mica proprietate. În 9 martie n.: 1. Dr. Eleonora Lemény: Evoluția teatrului francez de la drama liturgică până la cea clasică. 2. Oct. C. Tăslăuanu: Grigorescu (cu proiecțiuni de schi-opticon). În 16 martie n.: 1. Ascaniu Crișan: Fizica în dezvoltarea ei de azi. 2. Dr. Eleonora Lemény: Drama clasică și romantică franceză. În 23 martie n.: 1. E. Todoran: Formarea reprezentațiilor ilor și a noțiunilor. 2. Dr. Pavel Roșca: Stările sufletesti anormale. În 30 martie n.: 1. Dr. Vasile Stan: Originea limbii române. 2. Dr. Ioan Mateiu: Organizația învățământului primar în Ungaria, legea din 1868. În 6 aprilie n.: 1. Dr. Nicolae Bălan: Creștinismul și Răsboiul. 2. Dr. Ioan Mateiu: Organizația învățământului primar în Ungaria, legile din 1879 și 1907. În 13 aprilie n.: 1. Dr. Lucian Borcia: Psihologia martorului. 2. Dr. Vasile Stan: Închegarea limbii române. Dialectele ei. În 19 aprilie n.: 1. Dr. Nicolae Bălan: Natura, o minune a lui Dumnezeu. 2. Gheorghe Stoica: Cooperativele la noi și în străinătate. Prețul de intrare: 30 bani, pentru studenți 10 bani. Sibiu, în februarie 1913. Biroul Asociațiunii.

Dela „Asociațiune“. Domnul Vasile Stroescu a binevoit a donă Asociațiunii spre distribuire un număr mai mare de exemplare din următoarele cărți: Dr. Ioan Lupaș, Mitropolitul Andreiu Baron de Șaguna. Iuliu Enescu, Cooperativele sătești. Dr. Ioan Mateiu, Din carnetul unui dascăl. Aceste cărți se distribuie gratuit bibliotecilor Asociațiunii și bibliotecilor parohiale și școlare. Cei ce doresc să primească cărțile de mai sus sunt invitați să trimită biroului Asociațiunii o cerere, însoțită de 80 bani cheltuieli de poștă, cari se pot trimite în mărei poștale. Biroul Asociațiunii Sibiu (Nagyszeben) Str. Șaguna Nr. 6

Aniversarea de 1600 ani a crucii. În anul acesta se împlinesc 1600 de ani, de când Impăratul Constantin cel mare — după ce cu ajutorul crucii învinse pe toți dușmanii săi — edă în Milano la anul 313 edictul său, prin care decretează eliberarea religiei creștine, care până la el a fost persecutată în modul cel mai cumplit în decurs de aproape trei veacuri. Decretul acesta, cel mai măreț din câte s'au dat cândva, a schimbat întreagă înfățișarea imperiului roman, se cuvine deci să ne aducem cu recunoștință aminte de acele momente solemne și mai ales să cinstim și să ne punem și noi nădejdea în aceea cruce sfântă, prin care a învins odinioară Impăratul Constantin cel mare. În unele țări se fac mari serbări în onoarea acelor momente solemne, sfințite prin biruința crucii.

Conflict în biserica catolică din Sibiu. Catolicii germani din Sibiu și-au pierdut aproape toate drepturile naționale în cele bisericești, le-a mai rămas comitetul parohial, în care primcuratorul a fost german. În urma unui conflict cu preotul acesta a fost delăturat. Măhnii acești oameni, că și-au pierdut și acest ultim drept, fiind de altcundă ei în majoritate, la o adunare, unde au participat 220 de fruntași, au hotărât să treacă la altă confesiune.

Cronica bibliografică.

Au apărut: „Contabilitatea pentru cărturarilor dela sate“ de Romul Dâmboiu. Editura „Asociațiunii“.

Poșta redacției.

T. S. Teostul întârziat este întârziat și pentru publicare, dacă ai ceva de actualitate bucuros.

Concurs.

Pe baza ordinului Venerabilului Consistor de sub Nr. 6724/912 se publică prin aceasta concurs pentru îndeplinirea definitivă a unui post învățătoresc dela școala confesională gr.-or. rom. din **Timișoara Francisciu** (Temesvárferecnváros) (Mehala), cu termen de **30 zile** socotite dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Salariul împreună cu acest post este:

1. Salar fundamental în bani gata 1200 cor. plătit în rate lunare anticipative.

2. Cortel corăspunzător în natură și 20 cor. relut pentru competența de grădina.

3. Dela înmormântări a) dacă mortul va fi dus în biserică 4 cor.; b) dacă prohodul să va face la casa mortului 2 cor.; c) dela părăstare 1 cor. iară dela cununii unde va fi poftit 2 cor.

4. Cvinvenalele prescrise de lege.

5. Pentru participarea la conferințele învățătorești 2 cor. iară paușal scripturistic 10 cor.

Alesul va fi îndatorat pe spesele proprii a îngrijii de curățenia locuinței sale învățătorești în partea din lăuntru iară curățenia în partea din afară și eventualele reparaturi cad în sarcina susținătorilor de școală.

— Va fi îndatorat să conducă fără altă remunerațiune strana în sfta biserică, să țină cu elevii săi și cu cei dela școalele străine din loc în toată duminica și sârbătoarea înainte de sfta liturgie exortății religioase și să-i instrueze în cântările bisericești. Totodată va fi dator să instrueze și conducă corul vocal, pentru care i se asigură remunerațiunea prescrisă.

Dela recurenți să recere evalificația învățătorească prescrisă de lege cu calcul general distins sau cel puțin bun și pregătire autorioară de 4 cl. gimnaziale, reale, civile ori industriale.

Reflectanții la acest post vor avea să dovediască dacă au prestat ori ba serviciul militar și să se declare dela care termen aspirează la cvinvenale. Reurserle ajustate cu documentele reclamate de condițiile acestui concurs adresate comitetului parohial din **Timișoara-Francisciu** (Temesvárferecnváros) (Mehala) sunt a se trimite în termenul legal P. On. Oficiu protopresbiteral gr.-or. rom. în **Timișoara** (Temesvárgyárváros) iară recurenții sunt poftiți a să prezentă în vre o duminică ori sârbătoare în sfta biserică d'aici spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic și pentru a face cunoștință cu poporul.

Dat din ședința comitetului parohial gr.-ort. rom. din **Timișoara Francisciu** ținută la 19 decembrie 1912 (1 ianuarie 1913).

Ioan Plavoșin,
paroh-președinte

Savu Curnie,
notar adhoc

În conțelegere cu: *Ioan Oprea*, adm. protopresb.

— □ —

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc din **Iermata** (Csígygyarmat), se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: 1. Salar învățătoresc 600 cor. 2. Pentru cantoratul din

biserică și instruirea elevilor în cântările bisericești 300 cor. 3. Uzufructul a $\frac{1}{4}$ jugh intravilan, în preț de 40 cor. 4. Despăgubire de pășune pentru 3 capete de vite 35 cor. 5. Venitul cantoral, afară de biserică, după uz, circa 25 cor. și anume: dela înmormântări fără liturgie 1 cor., cu liturgie 2 cor., iar dela cununii 40 fil. 6. Scripturistica 10 cor. 7. Conferință 12 cor. 8. Locuință în natură, constatătoare din două chilii, culină grajd și intravilan. Cvinevenalele, comuna bisericească nu le asigură dela sine.

E de notat, că alesul este deobligat, ca jumătate din podul edificiului școlii, să-l cedeze comunei bisericești, spre folosire pentru bucatele fondului parohiei.

Petițiunile pentru acest post — ajustate cu documentele prescise, — sunt a se adresa comitetului parohial din Iermata (Csigégyarmat) și a se înainta Prea On. Oficiu protopopesc gr.-or. rom. al Ienopolei (Borosjenő), — iară reflectanții sunt poftiți a se prezenta, în termenul concursual, — în sf. biserică din Iermata, spre a-si arăta desteritatea în cântare și tipic.

Din ședința comitetului parohial, ținută la 20 ianuarie (2 februarie) 1913.

Ioan Moga,
preș. com. par.

Petru Ciongradi,
not. com. par.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia*, ppresbiter, insp. școl.

—□— 1—3

În temeiul dispozițiunii Ven. Consistor eparhial gr.-ort. rom. din Arad de dtto 30 oct. 1912 Nr. 6692/1912 pentru îndeplinirea parohiei de **clasa I.** din **Beregsău** devenită vacantă prin moartea părintelui **George Bugariu** se escrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu aceasta parohie sunt:

1. Una sesie pământ arător.
2. Un intravilan de 800□ și un estravilan de 1200□.
3. Stola și birul legal.
4. Eventuala întregire a dotației preoțești din viștieria statului.

De locuință se va îngriji preotul ales, care va suporta și dările după beneficiul său, va îngriji de trebuințele sufletești ale credincioșilor din parohia sa, va catehiză la ambele școli confesionale fără altă remunerațiune dela comuna bis., iar la serviciul divin se va părănda săptămânal cu parohul celeilalte parohii.

Dela reflectanți să recere cvalificațiune de **clasa I.** (primă)

Recursele ajustate cu documentele recerute și adresate comitetului parohial din Beregsău sunt a să trimitte în termenul legal P. O. Oficiu protopresbiteral gr.-ort. rom. în Timișoara (Temesvár-Gyárváros) iară recurenții vor avea să se prezenteze cu observarea §-ului 33 din Regulamentul pentru parohii în vre-o duminică ori sârbătoare în sfta biserică din Beregsău pentru a-și arăta desteritatea rituală și omiletică.

Dat din ședința comitetului parohial gr.-ort. rom. din Beregsău ținută la 215 ianuarie 1913.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Ioan Oprea*, adm. protopresbiteral.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala gr.-ort. rom. din **Zărând** devenit vacant prin strămutare, se escrie concurs cu termen de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental în bani gata 1000 cor. plătit înainte, în rate cuartale și cvinevenalul prescise în lege.

2. Cvarțir în natură și grădină în cvantitate prescisa de lege.

3. Scripturistica 20 cor.

4. Pentru conferință 20 cor.

5. Venitele cantorale uzitate (dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor. cu hora mortului 2 cor. iar cu liturgie 3 cor).

Acei recurenți, cari vor produce atestat despre desteritatea de a instrui și conduce corul vor fi preferiți.

Dela cel ales să pretinde, să instrueze elevii de repetiție și să provadă strana și cantoralul cu elevii săi în sfta biserică.

Recursele ajustate conform legii, se vor înainta cu termenul fixat la oficiul protopopesc gr.-ort. rom. din **Boroșineu** (Borosjenő) adresate comitetului parohial concernent, iar recurenții vor avea a se prezenta în careva duminică ori sârbătoare în sfta biserică, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Zărând din ședința comitetului parohial ținută la 619 decembrie 1912.

Ioan Varga,
preș. com. par.

George Ruffu,
notar adhoc.

În conțelegere cu: *Ioan Georgea*, ppresbiter insp. școl.

—□— 2—3

În conformitate cu ordinul Venerabilului Consistor cu datul 10/23 ianuarie 1913 Nr. 158/913 se repețește escrierea concursului pentru îndeplinirea parohiei de **clasa a II-a** din **Bruznic** (Marosborosznok) protopresbiteratul **Lipovei**, devenită vacantă prin abzicerea preotului **Iuliu P. Olariu**, cu termen de recurgere de **30 de zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Beneficiul încopciat cu parohia este:

1. Una sesiune parohială în estenziunea cuprinsă în foaia catastrală, cu dreptul de pășunat.
2. Un intravilan; cu grădină estrdvilană în pășunea comunei.
3. Birul legal.
4. Stolele legale.
5. Întregirea dela stat, conform stabilirei.

De locuință se va îngriji însuș preotul ales, carele va suporta toate dările publice după întreg venitul beneficiat, va implini toate funcțiunile în parohie și va catehiză la școala confesională din loc, fără alta remunerațiune specială.

Dela reflectanți se pretinde cvalificațiunea recerută pentru **clasa a II-a**, în lipsa acestora însă se admit și recurenți cu cvalificația de **clasa a III-a**.

Recursele ajustate cu documentele prescise și adresate comitetului parohial din **Bruznic** sunt a să trimitte la P. On. oficiu protopopesc din **Lipova** (Lippa).

Concurenții vor avea să se prezinte pe lângă stricta observare a §-ului 33 din Regulamentul pentru parohii, în sf. biserică din loc, spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală.

Dat din ședința comitetului parohial, ținută în **Bruznic** la 417 iulie 1912.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu protopresbiterul tractul: *Fabriciu Manuilă*.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc-cantoral dela școala gr.-or. rom. elem. din **Sârbi** (Szerb) protol presbiteratul **Hălmajului** devenit vacant prin abzicerea

învățătorului Maxim Popovici, să escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Bani gata din cassa cult. 424 cor.
2. Venitele cantorale (stoale) socotit în 60 cor.
3. 2, ¹/₂ jugher pământ, acărui venit anul face 80 cor.
4. Lemne focali, din care este a să încălzi și școala 96 cor.
5. Ajutorul de stat la salar fund. votat cu Nr. 141.525/910 Minist. al cultelor și instr. publică 340 cor.
6. Cvinevenalele I și II pe ¹/₂ dela comună.
7. Cvinevenalul III și celelalte event. dela stat.
8. Spese de conferințe 15 cor.
9. Scripturistică 5 cor.
10. Locuință în natură.

Se obsearvă că dările publice după pământul învățătoresc are să-le solvească învățătorul.

Învățătorul e îndatorat să provadă strana dreaptă în biserică, să catehizeze elevii și să țină școala de repetiție fără altă remunerație.

Recurenții sunt poftiți să-și susțearnă recursurile ajustate conform Regulam. și cu atestate de servit și adresate comitetului paroh concernent să le trimită la oficiul protopresb. în Halnáj (Nagyhalmagy); să recere totodată să se prezenteze în vre-o duminică ori sârbătoare în biserică din loc spre a-și arată desteritatea în cant și tipic făcându-se astfel cunoscut poporului.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Cornel Lazar*, ppresb. insp. școl. —□— 3—3

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal sistemizat prin rezoluțiunea Veneratului Consistor de sub Nr. 1467/912 pe lângă parohul Aurel Cărăbaș din Veresmort (Szadvörösmort) protopresbiteratul Lipovei, prin aceasta se escrie concurs cu termen de recurgere **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Venitele parohiale sunt:

1. Una sesiune de pământ și competența de pășune în estenziunea după foaia catastrală.
2. Birul legal și
3. Stolele legale, — din care capelanului compe jumătate, pe lângă
4. Eventuala întregire dela stat din cvota pentru capelani.

Alesul capelan are se supoarte toate dările publice după întreg venitul beneficiat și să se îngrijască de locuință din al său.

Parohia e de **clasa III-a** deci reflectanții au se dovedească că posed asemenea cvalificațiune, iar recursurile ajustate cu documentele recerute adresate comitetului parohial din Veresmort le vor susțerne P. On. Oficiu protopopesic gr.-or. rom din Lipova (Lippa), îndatorați fiind a se prezenta pe lângă stricta observare a paragrafului **33** din Regulamentul pentru parohii, în sf. biserică din loc, spre a-și arată desteritatea în cele rituale.

Dat din ședința comitetului parohial gr.-or. rom. din Veresmort ținută la 17/30 decemvrie 1912.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Fabriciu Manuilă*, protopresbiter. —□— 3—3

În conformitate cu ordinul Ven. Consistor cu datul 15/28 noemvrie 1912 Nr. 6996/912 se escrie concurs pentru îndeplinirea parohiei de **clasa III-a** din Pojoga

(Pozsga) protopresbiteratul Lipovei devenită vacantă prin trecerea în statul de deficiență a preotului Iosif Olariu, cu termen de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Beneficiul incopeiat cu parohia este:

1. Una sesiune parohială necompletă constatătoare circa 18 jughere și un intravilan parohial.
2. Birul legal.
3. Stolele legale.
4. Intregire dela stat conform stabilirei.

5. De locuință se va îngriji însuși preotul ales carele va suportă toate dările publice după întreg venitul beneficiat, va implini toate funcțiunile în parohia și va catehiză la școala confesională din loc fără altă remunerațiune specială.

Dela recurenți se pretinde cvalificațiune recerută pentru clasa III-a.

Recursurile ajustate cu documentele prescise și adresate Comitetului parohial din Pojoga, sunt a se trimitte P. On. Oficiu protopresbiteral din Lipova.

Concurenții vor avea să se prezinte pe lângă stricta observare a §-ului 33 din Regulamentul pentru parohii în sf. biserică din loc spre a-și arată desteritatea și omiletică și rituală.

Dat din ședința comitetului parohial gr.-or. rom. ținută în Pojoga la 19 decemvrie 1912. (1 ian. 1913).

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Fabriciu Manuilă*, ppresbiter. —□— 3—3

Pentru îndeplinirea postului vacant de învățător la școala noastră confesională ort.-rom. din Chesinț (protopopiatul Lipovei) devenit vacant prin penzionarea învățătorului Moise Pepa se publică concurs cu termen de recurgere **30 de zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental în bani gata 1000 cor.
2. Cvartir corespunzător cu grădină de legumi.
3. Pentru scripturistică 10 cor.
4. Pentru conferință 20 cor.
5. Dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor.
6. Cvinevenalele legale se vor cere dela stat.
7. De curățirea și încălzirea salei de învățământ va îngriji comuna bisericască, iar de curățirea și încălzirea locuinței învățătoresți va îngriji alesul.

Alesul învățător va avea să provadă cantoratul în strana dreaptă, să instrueze școlarii în cântările bisericesti și să-i conducă la sf. biserică în dumineci, sârbători și toate funcțiunile liturgice, — fără altă remunerațiune.

Acei recurenți cari vor produce atestat despre desteritatea de a conduce cor vocal vor fi preferiți și vor avea o remunerațiune anuală de 100 cor. pentru carea vor fi îndatorați să înființeze și conducă cor bărbătesc în 4 voci și cor cu școlarii pe 2 voci.

Reflectanții au să-și aștearnă în terminul concursual recursurile lor ajustate cu documentele prescise adresate comitetului parohial, la Prea On. Oficiu protopopesic al Lipovei (Lippa) și să se prezinte în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică din loc spre a-și arată desteritatea în cant și tipic.

Dat din ședința comitetului parohial gr. or. rom. ținută în Chesinț la 24 ianuarie (6 februarie) 1913.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual *Fabriciu Manuila*, inspector școlar. —□—

Librăria Diecezană

Arad, Strada Deák Ferencz N-rul 35

Mare depozit în ornate recvizite bisericesti și anume:

Ornate (odăjdii) în cele mai variate execuțiuni după ritul bisericii ort. române dela . . .	50—1000 cor.
Potire de aur, argint, bronz aurit, sau argintat dela	36— 200 cor.
Potire de sticlă	10 cor.
Cruci pentru altare, pentru funcțiuni, din tot soiul de metal și lemn dela	4— 100 cor.
Cădelnițe de bronz și argint dela	20— 100 cor.
Candele de argint dela	6— 100 cor.
Disc cu stea de bronz și aur, dela	15— 50 cor.
Litier argint chiņa	130 cor.
Cutie pentru mir și pentru cuminecătura celor bolnăvi, din argint, cu prețul de	34 cor.
Icoane pictate pe pânză în diferite colori și mărimi, dela	8— 100 cor.
Prăznicare pe lemn ori tinichea	9 cor.
Evanghelie cu litere latine și cirile legată mai simplu dela 24—40 cor., în legătură catifea	100— 130 cor.
Apostol, Octoichul cel mare, Ceaslov, Cazania, Mineile pe 12 luni, Molitveln c cu litere latine sau cirile și cu toate celelalte necesare bisericilor noastre.	

◆ La dorință servim la moment cu informațiuni și deslușiri mai detaliate. ◆

Serviciu prompt. ≡ Prețuri moderate. ≡ Nr. telefonului 266.